

Теорія та методика навчання

УДК 378:37.091.3:004.8

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20362584>

**Освітні тренди та їх вплив на розвиток критичного мислення студентів у
дослідницькій діяльності**

Мізюк Вікторія Анатоліївна

кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління,
адміністрування та інформаційної діяльності, Ізмаїльський державний
гуманітарний університет, 68610, Україна, Одеська область, м. Ізмаїл,
вул. Ріпина, 12, <https://orcid.org/0000-0001-8291-6597>

Кузьменко Оксана Григорівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, журналістики
та міжкультурних комунікацій, Східноукраїнський національний університет
імені Володимира Даля, 01042, Україна, м. Київ, вул. Іоанна Павла II, 17,
<https://orcid.org/0000-0002-8625-7936>

Чубоха Надія Федорівна

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових
дисциплін, Волинський національний університет імені Лесі Українки, 43025,
Україна, м. Луцьк, просп. Волі, 13, <https://orcid.org/0000-0002-9954-3632>

Прийнято: 12.04.2026 | Опубліковано: 30.04.2026

Анотація: В умовах динамічної глобалізації і цифровізації у сучасному світі актуальність розвитку критичного мислення набуває стратегічного значення. Така компетенція є базовою для верифікації даних, розробки ефективних алгоритмів вирішення проблем і прийняття обґрунтованих рішень у межах як освітнього процесу, так і практичної професійної діяльності. Мета статті

полягала у визначенні сучасних освітніх трендів та аналізі їхнього впливу на розвиток критичного мислення здобувачів вищої освіти. Для досягнення поставленої мети було використано комплекс теоретичних методів дослідження, зокрема аналіз, синтез, узагальнення та систематизацію наукових джерел, що дозволило обґрунтувати сутність досліджуваних понять. У результаті дослідження було з'ясовано, що критичне мислення має прямий вплив на формування у здобувачів вищої освіти самостійності, відповідальності і соціальної компетентності, розвиток творчого потенціалу та в цілому на підвищення якості освіти. Встановлено, що ефективному формуванню критичного мислення сприяють такі педагогічні підходи, як проблемно-орієнтоване навчання, дослідницьке навчання, проєктні технології, а також використання інтерактивних і цифрових інструментів. Одним із найефективніших прикладів дослідницької діяльності було визначено написання наукових робіт, оскільки під час цього процесу здобувачі освіти стикаються з необхідністю не просто зібрати інформацію з різних джерел, але і здійснити її критичний аналіз. Акцентовано увагу на тому, що інтеграція інструментів штучного інтелекту в освітній процес модернізує дослідницьку діяльність студентів і створює додаткові можливості для розвитку їхнього критичного мислення через поглиблений аналіз, інтерпретацію й оцінювання інформації. Використання цифрових платформ і соціальних медіа стимулює здобувачів освіти до самостійного аналізу інформації, оцінювання достовірності джерел, синтезу знань і формулювання обґрунтованих висновків. Зроблено висновок, що розвиток критичного мислення здобувачів вищої освіти в процесі навчально-дослідницької діяльності є закономірним результатом упровадження сучасних освітніх трендів і потребує цілеспрямованого застосування відповідних педагогічних стратегій.

Ключові слова: вища освіта, цифровізація, інформаційна грамотність, аналітичні навички, проблемне навчання, дискусії.

Educational trends and their impact on the development of students' critical thinking in research activities

Viktoriia Miziuk

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of Department of Management, Administration and Information Activities, Izmail State University of Humanities, 68610, Ukraine, Odessa region, Izmail, Ripina St., 12,

<https://orcid.org/0000-0001-8291-6597>

Oksana Kuzmenko

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Pedagogy, Journalism and Intercultural Communication, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, 01042, Ukraine, Kyiv, 17 Ioanna Pavla II

Street, <https://orcid.org/0000-0002-8625-7936>

Nadiya Chubokha

Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Civil Law Disciplines, Lesya Ukrainka Volyn National University, 43025, Ukraine, Lutsk, 13 Voli Ave., <https://orcid.org/0000-0002-9954-3632>

Abstract: *In the conditions of dynamic globalization and digitalization in the modern world, the relevance of the development of critical thinking is gaining strategic importance. This competence is fundamental to data verification and to the development of effective algorithms for problem-solving and decision-making within the framework of both the educational process and practical professional activities. The purpose of the article was to identify modern educational trends and analyze their impact on the development of critical thinking of higher education students. To achieve the set goal, theoretical research methods, in particular, analysis, synthesis, generalization and systematization of scientific sources, were used, which allowed substantiating the essence of the concepts under study. As a result of the study, it was*

found that critical thinking has a direct impact on the development of independence, responsibility and social competence among higher education students, on the development of creative potential and, in general, on improving the quality of education. It was established that the effective development of critical thinking is facilitated by pedagogical approaches such as problem-based learning, research-based learning, project-based learning, and the use of interactive and digital tools. One of the most effective research activities was identified as writing scientific papers, since in this process, students are faced not only with the need to collect information from various sources but also to analyze it critically. It is emphasized that the integration of artificial intelligence tools into the educational process not only modernizes students' research activities, but also creates additional opportunities for the development of their critical thinking through in-depth analysis, interpretation and evaluation of information. The use of digital platforms and social media stimulates students to independently analyze information, assess the reliability of sources, synthesize knowledge and formulate well-founded conclusions. It is concluded that the development of critical thinking among higher education students during educational and research activities is a natural result of the implementation of modern educational trends and requires the targeted application of appropriate pedagogical strategies.

Keywords: *higher education, digitalization, information literacy, analytical skills, problem-based learning, discussions.*

Постановка проблеми. У сучасному світі, який характеризується значним обсягом доступних даних і неоднозначністю їх достовірності, особливого значення набуває здатність до аналізу, оцінювання та синтезу інформації. Розвинене критичне мислення забезпечує особистості можливість самостійного здобуття знань, формування обґрунтованих суджень, прийняття виважених рішень та ефективного розв'язання проблемних ситуацій. Розвиток цієї навички вимагає трансформації освітнього процесу із пасивного засвоєння готової

інформації в активну пізнавальну діяльність, що передбачає дослідження, інтерпретацію та творче осмислення знань. У результаті це сприяє інтелектуальному розвитку особистості та формуванню її цілісності. Водночас критичне мислення виступає важливим чинником успішності не лише в освітній сфері, але й у професійній діяльності та повсякденному житті. Тому особливої актуальності набуває дослідження особливостей розвитку критичного мислення здобувачів вищої освіти та визначення основних чинників, які на це впливають.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку критичного мислення в сучасній освіті є предметом активного наукового пошуку як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. На сьогодні переважна частина наукових розвідок зосереджена на теоретичних аспектах критичного мислення у системі вищої освіти, зокрема на уточненні його сутності, підходів до визначення та розробці методичних засад його викладання з метою підтримки студентів, що представлено у роботах Л. Кравченко, О. Ільченко [1], М. Жумбей, Л. Руснак, Т. Лагодич [2], Т. Радж та ін. [3].

Дослідження М. Безанілья та ін., [4], Н. Волянчук, Г. Ложкіна, О. Цивона [5], О. Семерні, О. Суховірського, Ж. Рудницької [6] присвячені аналізу практичних підходів до формування критичного мислення здобувачів вищої освіти.

У статті І. Ніколаєску та Ю. Соловей доведено, що розвиток критичного мислення здобувачів освіти посилюється в результаті засвоєння методології наукових досліджень. Автори підкреслили, що впровадження дослідницьких підходів у навчальний процес сприяє формуванню аналітичних навичок, академічної доброчесності й уміння обґрунтовано оцінювати інформацію [7].

Сучасна трансформація вищої освіти, зумовлена активною цифровізацією, актуалізує необхідність переосмислення підходів до формування критичного мислення. Роль цифрових технологій у вищій освіті розглянули І. Семенишина, А. Федорчук і Н. Савастру. Сучасні технології не лише оновлюють традиційні

підходи до навчання, але і забезпечують формування більш гнучкого, доступного та результативного освітнього середовища, яке відповідає викликам сьогодення. Їх використання сприяє розвитку ключових компетентностей, зокрема самостійності, комунікативних умінь, здатності до співпраці, а також критичного мислення, що є необхідними для ефективної професійної діяльності в умовах глобалізації [8]. Важливий внесок у дослідження проблеми розвитку критичного мислення в умовах цифровізації здійснили також В. Глушко, Є. Шакуров, О. Арделян [9], Д. Хренов [10], А. Сустретов, Ю. Добришин, С. Сидоренко [11].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри те, що аналіз сучасних досліджень із розвитку критичного мислення у вищій освіті демонструє значний прогрес у вивченні його сутності, структурних компонентів і педагогічних підходів до формування, існує низка аспектів, які залишаються недостатньо вивченими. Зокрема, відсутні системні дослідження, що б оцінювали ефективність інтеграції цифрових технологій у процес формування критичного мислення студентів у реальних освітніх практиках. Також не був достатньо вивчений вплив новітніх технологій на розвиток критичного мислення в контексті дослідницької діяльності здобувачів освіти.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – визначити сучасні освітні тренди та проаналізувати їхній вплив на розвиток критичного мислення студентів у процесі здійснення дослідницької діяльності.

Завдання статті:

1. Розкрити сутність поняття критичного мислення та його значення в освіті.
2. Проаналізувати основні сучасні освітні тренди у вищій освіті та їх особливості в контексті організації навчально-дослідницької діяльності студентів.

3. Визначити вплив освітніх трендів на розвиток критичного мислення студентів та окреслити педагогічні підходи, що сприяють його формуванню в процесі дослідницької роботи.

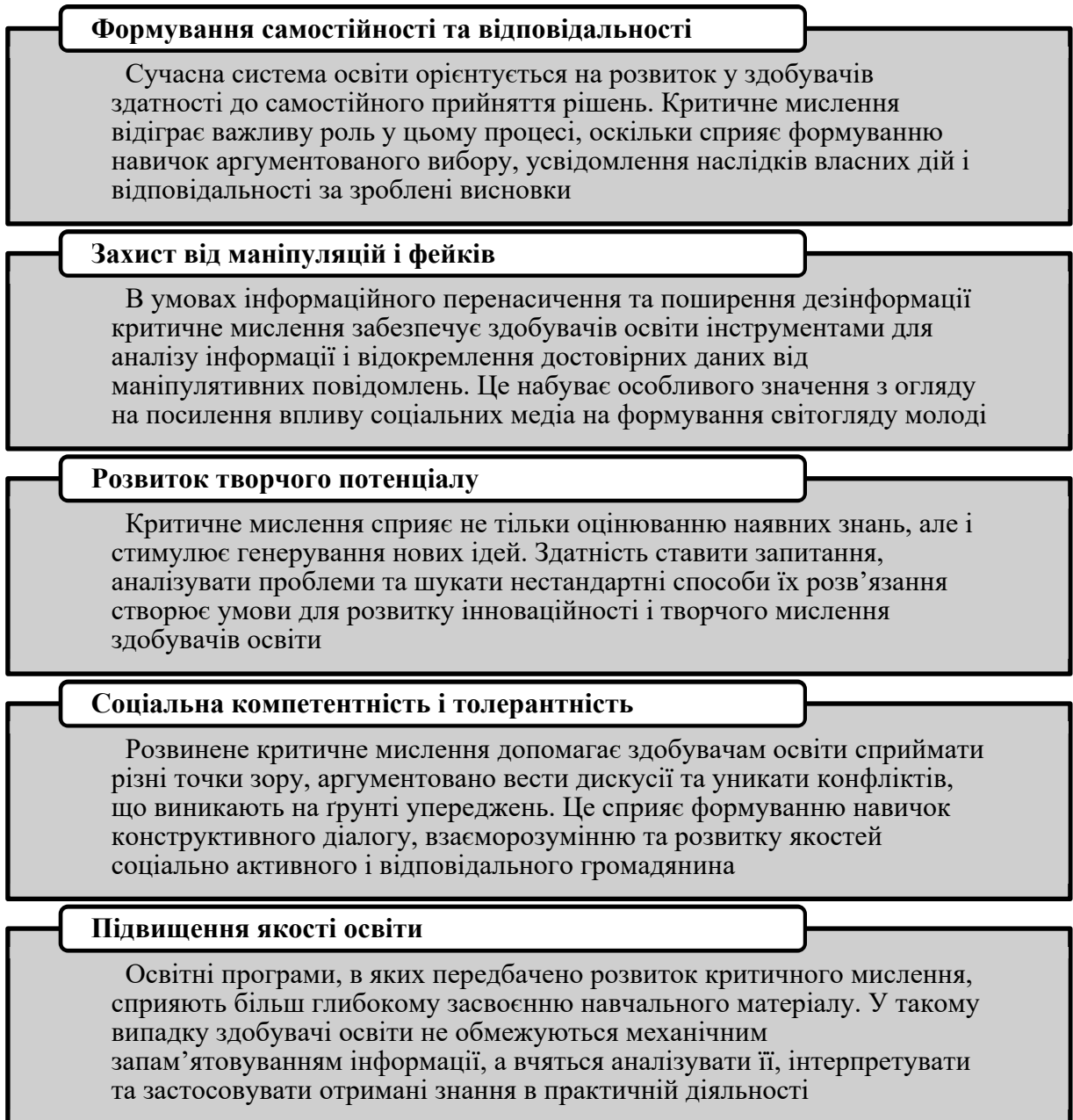
Виклад основного матеріалу дослідження. Критичне мислення є здатністю людини об'єктивно розглядати, аналізувати й оцінювати певну проблему або ідею з метою формування обґрунтованого висновку. Люди, які володіють критичним мисленням, не схильні беззастережно погоджуватися з думкою більшості, а формують власну позицію на основі логічних міркувань і перевірених доказів (рис. 1).

Здобувачі освіти, які володіють навичками критичного мислення, здатні визначати й оцінювати інформацію, виявляти суперечності та аналізувати різні підходи до розв'язання певних питань. Вони вміють аргументовано відстоювати власну позицію, спираючись як на логічні міркування, так і на думки інших дослідників. Такі здобувачі освіти впевнено працюють із різноманітними інформаційними джерелами й ефективно використовують доступні ресурси [2, с. 19]. На ціннісному рівні вони здатні взаємодіяти з інформаційним середовищем, дотримуючись загальнолюдських цінностей, усвідомлюючи багатогранність сучасного світу та визнаючи існування різних поглядів і переконань.

Розвиток критичного мислення здобувачів вищої освіти значною мірою посилюється завдяки їх активному залученню до певної дослідницької діяльності. У цьому процесі здобувач освіти поступово переходить від ролі пасивного споживача інформації до позиції активного дослідника, який ставить запитання, аналізує отримані дані й узагальнює знання.

Рисунок 1

Місце та завдання критичного мислення в сучасній освіті

Джерело: узагальнено авторами за [3].

Одним із найбільш наочних прикладів такого підходу є підготовка наукових робіт. У процесі їх написання здобувачі освіти стикаються з необхідністю не лише зібрати інформацію з різноманітних джерел, але і здійснити її глибокий критичний аналіз. Зокрема, під час підготовки

літературного огляду здобувач має як ознайомитися з науковими поглядами різних дослідників, так і оцінити їхню достовірність, актуальність та методологічну обґрунтованість [7, с. 23]. Це передбачає вміння виявляти суперечності між різними дослідженнями, визначати прогалини в існуючих наукових знаннях і формулювати власну аргументовану позицію. Таким чином, замість простого відтворення інформації здобувач освіти навчається інтегрувати й узагальнювати отримані дані, формуючи цілісне бачення досліджуваної проблеми. Окрім того, визначення мети та завдань дослідження, вибір відповідних методів, а також інтерпретація отриманих результатів потребують розвинених аналітичних умінь і критичного ставлення до власних припущень. Ефективне виконання наукової роботи також передбачає постійну саморефлексію та готовність коригувати дослідницьку стратегію з урахуванням нових даних або рекомендацій наукового керівника.

Інші, не менш ефективні, методи розвитку критичного мислення у вищій освіті узагальнено в таблиці 1.

Таблиця 1

Методи розвитку критичного мислення у вищій освіті

Метод	Характеристика
Аналіз кейсів (case study)	Робота з реальними або змодельованими ситуаціями дозволяє здобувачам освіти застосовувати теоретичні знання на практиці, оцінювати різні варіанти рішень і робити обґрунтовані висновки.
Проблемно-орієнтоване навчання (PBL)	Передбачає розв'язання складних проблем без однозначної відповіді, що розвиває критичне мислення, здатність до аналізу ситуацій і прийняття рішень, а також дослідницькі навички.
Робота з медіаресурсами	Використання статей, новин і медіатекстів формує вміння аналізувати інформацію, оцінювати її достовірність та працювати з різними джерелами в інформаційному середовищі.
Рефлексія та самоаналіз	Здобувачам освіти корисно пропонувати рефлексивні вправи, які спонукають до глибокого аналізу власних мисленнєвих стратегій, виявлення їхніх переваг і недоліків. Зокрема, такі інструменти, як

Метод	Характеристика
	щоденники самоаналізу або регулярна рефлексія, допомагають молоді краще усвідомлювати свої когнітивні механізми та самостійно знаходити шляхи для їхнього розвитку.
Метод сократівських запитань	Побудований на відкритих і навідних запитаннях підхід допомагає здобувачам освіти самостійно знаходити відповіді, аналізувати власні судження та логічно обґрунтовувати свої висновки.

Джерело: удосконалено авторами на основі аналізу [4; 12].

Розкриття сутності критичного мислення й усвідомлення його ролі як ключової компетентності сучасного фахівця зумовлює необхідність звернення до умов і механізмів його формування в освітньому процесі. У цьому контексті особливого значення набуває аналіз сучасних освітніх трендів у вищій освіті, які визначають зміст, форми та методи організації навчально-дослідницької діяльності студентів і створюють підґрунтя для розвитку їхнього критичного мислення.

Сучасний етап розвитку освіти характеризується орієнтацією на формування адаптивного освітнього середовища та розкриття індивідуального потенціалу кожного здобувача освіти. Новітні підходи ґрунтуються на принципах гнучкості, інклюзивності й активної інтеграції цифрових технологій, що зумовлює автоматизацію освітніх процесів і широке використання інструментів штучного інтелекту. Водночас відбувається трансформація ролі педагога, який поступово переходить від функції транслятора знань до ролі наставника та фасилітатора навчально-дослідницької діяльності здобувачів освіти. Особливого значення набуває розвиток творчого та критичного мислення, а також формування здатності до самостійного пошуку і прийняття рішень, що безпосередньо пов'язано з активізацією дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти [13]. Освітній процес дедалі більше орієнтується на

індивідуальні освітні траєкторії, що забезпечує можливість навчання у власному темпі та вибору змісту освіти відповідно до професійних інтересів і потреб.

У цілому, система освіти характеризується переходом від репродуктивних моделей навчання до практикоорієнтованих, де ключовими принципами виступають адаптивність, персоналізація та результативність. Замість механічного засвоєння знань акцент зміщується на їх застосування в процесі розв'язання реальних проблем, що стимулює розвиток критичного мислення [8, с. 345]. Таким чином, сучасні освітні тренди визначають пріоритетність формування аналітичних, дослідницьких і комунікативних компетентностей, від яких значною мірою залежить ефективність навчально-дослідницької діяльності та майбутня професійна діяльність здобувачів освіти.

Використання цифрових технологій в освітньому процесі на сьогоднішній день відкриває нові можливості для доступу до знань, водночас висуваючи підвищені вимоги до здатності аналізувати, оцінювати та інтерпретувати інформацію. У зв'язку з цим одним із ключових аспектів підготовки майбутніх фахівців у закладі вищої освіти (ЗВО) стає розвиток інформаційної грамотності. У цифровому середовищі студенти отримують доступ до значної кількості джерел, серед яких можуть бути як науково обґрунтовані, так і недостовірні або маніпулятивні матеріали. За таких умов особливого значення набуває здатність критично оцінювати надійність джерел, визначати їхню об'єктивність, аналізувати контекст і виявляти ознаки дезінформації. Зростає також роль самостійної пізнавальної діяльності студентів, що створює сприятливі умови для розвитку їхнього критичного мислення. Необхідність відбору релевантної інформації, її аналізу та структурування активізує аналітичні і рефлексивні здібності здобувачів освіти. Використання цифрових інструментів сприяє впорядкуванню знань, постановці дослідницьких запитань і формулюванню обґрунтованих висновків, що, у свою чергу, підсилює автономність та самостійність здобувачів вищої освіти.

У контексті сучасних освітніх трендів штучний інтелект дедалі активніше розглядається як ефективний засіб розвитку критичного мислення студентів, зокрема в процесі їхньої навчально-дослідницької діяльності. Одним із найбільш перспективних напрямів є використання технологій обробки природної мови, які забезпечують автоматизований аналіз значних масивів текстової інформації. Застосування таких інструментів у дослідницькій діяльності дає змогу здійснювати системний огляд наукових джерел, виявляти ключові тематичні напрями, актуальні тенденції і наявні прогалини в дослідженнях. Такий підхід сприяє більш чіткому формулюванню наукових проблем та уточненню дослідницьких запитань. До того ж, здатність технологій обробки природної мови інтерпретувати складні мовні структури істотно підвищує ефективність і глибину аналітичної роботи з літературою, а також оптимізує часові витрати на її опрацювання [14, с. 4880].

Проведення міні-досліджень є одним із ефективних інструментів розвитку критичного мислення здобувачів вищої освіти. Така діяльність може передбачати здійснення невеликих соціологічних опитувань, проведення лабораторних експериментів, аналіз конкретних кейсів або опрацювання даних із відкритих джерел. На всіх етапах реалізації міні-дослідження здобувачі освіти залучаються до самостійного прийняття рішень, аргументації власного вибору, інтерпретації неочікуваних результатів і коригування дослідницької стратегії. Такий практичний досвід, що передбачає проходження повного циклу наукового пошуку, є важливим чинником засвоєння методологічних засад і сприяє формуванню глибокого критичного мислення, яке виходить за межі репродуктивного засвоєння знань.

У сучасній освіті, де від викладачів очікується ефективне поєднання теоретичних знань із практичними навичками, особливо актуальним є використання цифрових інструментів та елементів гйміфікації, зокрема Padlet, Kahoot! і Mentimeter. Використання цих платформ дає змогу організовувати

аналітичні батли, в межах яких здобувачі освіти можуть обґрунтувати власну позицію, презентувати невеликі дослідницькі проєкти або відреагувати певним чином на змодельовані ситуації [7, с. 25]. Такий формат навчання активізує увагу, підвищує мотивацію, розвиває вміння швидко формулювати аргументи, а також сприяє розвитку командної роботи, веденню наукових дискусій і прийняттю обґрунтованих рішень. До того ж, інтеграція цифрових платформ робить заняття більш різноманітними та перетворює навчальний процес на захопливу дослідницьку гру, де студент виступає активним творцем знань. Такий підхід формує стійкий інтерес до науки, підвищує впевненість у власних аналітичних здібностях і стимулює професійний саморозвиток.

Водночас активне використання соціальних мереж та інших цифрових платформ, таких як Miro, Trello, Google Workspace, а також освітніх сервісів (Coursera, Khan Academy, ResearchGate), відкриває додаткові можливості для розвитку критичного мислення в процесі навчально-дослідницької діяльності. Використання різноманітних інструментів дозволяє здобувачам освіти аналізувати великі обсяги інформації, виявляти ключові тенденції і прогалини в дослідженнях, обговорювати наукові проблеми в соціальних мережах (Telegram, Viber, Instagram) [15, с. 5]. Це стимулює формування здатності аргументовано оцінювати інформацію, синтезувати знання та робити обґрунтовані висновки, що є ключовим елементом критичного мислення й ефективної дослідницької практики.

Висновки. Отже, критичне мислення у вищій освіті виступає каталізатором формування самостійної особистості. Це не лише інструмент для опанування нових дисциплін, але і запорука успішної інтеграції майбутнього фахівця у складні соціальні структури. Аналіз сучасних трендів у вищій освіті засвідчив фокус на цифровізації освітнього процесу, активізації навчально-дослідницької діяльності здобувачів освіти, інтеграції міждисциплінарних підходів, а також персоналізації навчання. Зазначені тенденції змінюють

традиційні моделі організації навчання, акцентуючи увагу на самостійній, дослідницькій і проєктній діяльності здобувачів. Використання цифрових платформ, соціальних медіа та технологій штучного інтелекту стимулює здобувачів освіти до самостійного аналізу інформації, оцінювання достовірності джерел, синтезу знань і формулювання обґрунтованих висновків. Особливо ефективним є залучення здобувачів освіти до навчально-дослідницької діяльності через міні-дослідження, проєктні роботи та наукові публікації, де кожен етап, починаючи від постановки проблеми і завершуючи інтерпретацією результатів, вимагає самостійного прийняття рішень і критичної оцінки власних припущень. У підсумку, інтеграція сучасних освітніх трендів у вищу освіту створює умови для підготовки компетентних фахівців, здатних критично оцінювати інформацію, приймати обґрунтовані рішення й ефективно діяти в професійному та соціальному середовищі.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в поглибленому вивченні механізмів формування критичного мислення здобувачів вищої освіти в цифровому освітньому середовищі, а також в емпіричній перевірці ефективності сучасних педагогічних підходів у процесі навчально-дослідницької діяльності.

Список використаних джерел

1. Кравченко Л., Ільченко О. Критичне мислення майбутніх фахівців: сутність і зміст поняття. *Українська професійна освіта*. 2025. № 18. С. 208–215. DOI: <https://doi.org/10.33989/2519-8254.2025.18.347751> (дата звернення: 25.03.2026).
2. Жумбей М. М., Руснак Л. М., Лагодич Т. С. Формування критичного мислення у студентів закладів вищої освіти. *Академічні студії*. 2024. № 4. С. 17–22. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.4.3> (дата звернення: 25.03.2026).

3. Importance of critical thinking in the education / T. Raj et al. *World Journal of English Language*. 2022. Vol. 12, no. 3. P. 126–133. DOI: <https://doi.org/10.5430/wjel.v12n3p126> (дата звернення: 25.03.2026).
4. Methodologies for teaching-learning critical thinking in higher education: The teacher's view / M. J. Bezanilla et al. *Thinking Skills and Creativity*. 2019. Vol. 33. Article 100584. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2019.100584> (дата звернення: 25.03.2026).
5. Воляннюк Н. Ю., Ложкін Г. В., Цивон О. В. Сучасні освітні практики розвитку критичного мислення особистості. *Слобожанський науковий вісник*. 2025. № 2. С. 47–52. DOI: <https://doi.org/10.32782/psyspu/2025.2> (дата звернення: 25.03.2026).
6. Семерня О., Суховірський О., Рудницька Ж. Формування критичного мислення в студентів природничо-наукових спеціальностей на основі інноваційних технологій: віртуальна реальність, штучний інтелект, гейміфікація. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. 2024. № 1 (54). С. 40–48. URL: <https://journals.gnpu.edu.ua/index.php/vgnpu/article/download/27/27> (дата звернення: 25.03.2026).
7. Ніколаєску І. О., Соловей Ю. О. Розвиток критичного мислення здобувачів вищої освіти через освоєння методології наукових досліджень. *Імідж сучасного педагога*. 2025. № 5 (224). С. 21–26. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-5\(224\)-21-26](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-5(224)-21-26) (дата звернення: 25.03.2026).
8. Семенишина І. В., Савастру Н. І. Сучасні тенденції у вищій освіті: роль інтерактивних технологій у покращенні освітнього процесу. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 12. С. 340–354. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/43420/1/1.pdf> (дата звернення: 27.03.2026).
9. Глушко В. В., Шакуров Є. О., Арделян О. В. Педагогічна трансформація в цифрову епоху: вплив штучного інтелекту на формування

критичного мислення та зміну ролі викладача. *Академічні візії*. 2025. № 43. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/1886> (дата звернення: 27.03.2026).

10. Хренов Д. Розвиток критичного мислення майбутніх магістрів освіти засобами медіатехнологій: результати педагогічного експерименту. *Педагогічна наука і освіта XXI століття*. 2025. № 4. С. 402–415. URL: <https://pse.itup.com.ua/index.php/pse/article/view/74/63> (дата звернення: 30.03.2026).

11. Сустретов А. С., Добришин Ю. Є., Сидоренко С. М. Інноваційні технології як інструмент розвитку критичного мислення у здобувачів вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2024. № 96. С. 74–78. DOI: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2024.96.12> (дата звернення: 30.03.2026).

12. Дуброва О. М., Сахнюк Т. В. Розвиток навичок критичного мислення сучасних студентів – представників покоління Z: інтерактивні практики. *Інноваційна педагогіка*. 2024. № 72. С. 61–66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/72.9> (дата звернення: 30.03.2026).

13. Critical thinking in practice: The priorities and practices of instructors teaching in higher education / L. Bellaera et al. *Thinking Skills and Creativity*. 2021. Vol. 41. Article 100856. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100856> (дата звернення: 30.03.2026).

14. Guo Y., Lee D. Leveraging ChatGPT for enhancing critical thinking skills. *Journal of Chemical Education*. 2023. Vol. 100, no. 12. P. 4876–4883. DOI: <https://doi.org/10.1021/acs.jchemed.3c00505> (дата звернення: 30.03.2026).

15. Reid T. B., Mang T. Using social media to develop critical thinking in higher education. *Journal of Digital Life and Learning*. 2023. Vol. 3, no. 2. P. 1–17. URL: <https://ojs.scholarsportal.info/ontariotechu/index.php/dll/article/view/223> (дата звернення: 31.03.2026).